

827 SAYILI RIHTIM RESMÎ KANUNU, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU, 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, 3074 SAYILI AKARYAKIT TÜKETİM VERGİSİ KANUNU VE 79 SAYILI MİLLÎ KORUNMA SUÇLARININ AFFINA, MİLLÎ KORUNMA TEŞKİLAT, SERMAYE VE FON HESAPLARININ TASFİYESİNE VE BAZI HÜKÜMLER İHDASINA DAİR KANUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE 7.11.1984 TARİHLİ VE 3074 SAYILI 2.3.1984 TARİHLİ VE 2985 SAYILI, 7.11.1985 TARİHLİ VE 3238 SAYILI VE 29.5.1986 TARİHLİ VE 3294 SAYILI KANUNLARIN BAZI MADDELERİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 3571

Kabul Tarihi: 14.6.1989

(20 Haziran 1989 tarih ve 20201 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

**GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE KOMİSYON
RAPORLARI**

Millet Meclisi S. Sayısı: 252

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

827 SAYILI RIHTIM RESMÎ KANUNUNUN, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNUN, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN, 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNUN, 3074 SAYILI AKARYAKIT TÜKETİM VERGİSİ KANUNUNUN, 79 SAYILI MİLLÎ KORUNMA SUÇLARININ AFFINA, MİLLÎ KORUNMA TEŞKİLAT, SERMAYE VE FON HESAPLARININ TASFİYESİNE VE BAZI HÜKÜMLER İHDASINA DAİR KANUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI, 3074, 2985, 3238 VE 3294 SAYILI KANUNLARIN BAZI MADDELERİNİN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

*T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü Sayı:
K. K. G n. Md. 07/101-
2264/02703*

2.5.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza ara Bakanlar Kurulunca 1.5.1989 tarihinde kararlaştırılan "827 Sayılı Rihtım Resmi Kanununun, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun, 3074 Sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun, 79 Sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşküat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun Baa Maddelerinde Değişiklik Yapılması, 3074, 2985, 3238 ve 3294 Sayılı Kanunların Baa Maddelerinin Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı" üe gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Tasarının komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin teminini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bu Kanun Tasarısı Ue altı kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

827 sayılı Rihtım Resmi Kanununda yapılan değişiklik, ithalatta arzu edilmeyen nakliye sapmalarını önlemek ve hava meydanlarında, demiryollarında ve karayollarında meydana gelen yıpranmaların onarımı ve bunların modernizasyonu için Uave kaynaklar temin etmek amacıyla Rihtım Resmi uygulamasının, halen uygulanmakta olduğu denizyolu ile yapılan ithalatın yanı sıra, havayolu, karayolu ve demiryolu ile yapılan ithalata da yaygınlaştırılmasına ilişkindir. Bu resmin yaygınlaştırılması sonunda, deniz taşımacılığında yoğunlaşmış olan nispet de düşürülebilecektir.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerden birisi, 1567 sayılı Kanuna göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle Türkiye'de münhasıran portföy işletmeciliği faaliyetinde bulunan dar mükellefiyete tabi yatırım fonlarının, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının uygulanması bakımından, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan "Menkul Kıymetler Yatırım Fonları" addolunacağına ilişkindir. Bu suretle dar mükellef yatırım fonları üe tam mükellef yatırım fonları arasında eşitlik sağlanmaktadır. Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 9 numaralı bendindeki tevkifatın kapsamına menkul kıymet-

ler yatırım fonları da dahil edilmekte, aynı fıkranın 10 ve 11 numaralı bentlerinde belirtilen (tevkifatın kurumlardan da yapılması sağlanmaktadır. Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerden birisi de, alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ilişkin ilan ve reklam giderlerinin yansının, kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilmeyeceğine ilişkindir. Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan diğer değişiklik ise, uygulamadan doğan aksaklıkları ortadan kaldırmak amacıyla mükelleflerin bağlı olduktan vergi dairelerinin, kanunî ve iş merkezleri ile bağlı kalmaksızın, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenebileceğine ilişkindir.

Kurumlar Vergisi Kanunundaki değişikliğe paralel olarak Gelir Vergisi Kanunda yapılan bir değişiklikle de alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ilişkin ilan ve reklam giderlerinin yarısının safi ticari kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmeyeceği belirtilmiştir.

Kanun Tasarısı ile ayrıca, Gelir İdaresinin modernizasyonunu sağlamak için başlatılan çalışmaların tamamlanabilmesi bakımından 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Geçici 5 inci maddesi ile kurulmuş olan Fon'un uygulanma süresinin uzatılması öngörülmektedir.

Bu Kanun Tasarısı ile getirilen en köklü değişikliklerden birisi de akaryakıt üzerinden alınan vergi ve fonlarla ilgili işlemlerin azaltılması ve basitleştirilmesine yöneliktir. Bu amaçla, akaryakıt üzerinden muhtelif safhalarda alınan bazı fonlar kaldırılmakta, ancak, kaldırılan bu fonlar dolayısıyla ilgili kurum ve kuruluşların gelirlerinde bir azalma olmaması için yeniden düzenlenen akaryakıt tüketim vergisi hâsılatından pay verilmekte, akaryakıt tüketim vergisinin nispeti de kaldırılan fonların yükünü karşılayacak ölçüde yükseltilmektedir.

Akaryakıt konusunda bu Kanun Tasarısı ile yapılan düzenlemeler, akaryakıtın serbest ticarete konu olması için gerekli zemini de hazırlamış olmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1. — Bu madde ile rıhtım resminin, denizyolu Ue yapılan ithalatın yanı sıra, havayolu, karayolu ve demiryolu Ue yapılan ithalata da yaygınlaştırılmış olması dolayısıyla "Rıhtım Resmi Kanunu"nın adı "Ulaştırma Altyapıları Resmi Kanunu" ve muhtelif kanunlarla yer alan "rıhtım resmi" ifadesi de "ulaştırma altyapıları resmi" olarak değiştirilmektedir.

MADDE 2. — Tasarının getiriliş amacına uygun olarak, Rıhtım Resmi Kanununun 1 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralar yeniden düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme Ue denizyolu yanında, havayolu, karayolu ve demiryolu Ue taşınmak suretiyle ithal olunan bütün mallardan ulaştırma altyapıları resminin alınması öngörülmüştür. Tasanda resmin nispeti, denizyolu Ue yapılan ithalat için % 4, havayolu, karayolu ve demiryolu Ue yapılan ithalat için ise % 3 olarak belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu nispetlerin, her bir taşıma türü itibarıyla ayn ayn veya topluca, 2 puana kadar artırılması veya indirilmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Tasarı Ue ithalde alınan katma değer vergisi matrahının aynı zamanda ulaştırma altyapıları resminin de matrahı olduğu belirtilmiştir. Ancak ithalde alınacak damga resminin ulaştırma altyapıları resminin matrahına dahil edilmeyeceği tabiidir.

ikinci fıkradaki değişiklikle ise sadece, "Denizcilik Bankası" ifadesinin yerine, mevcut teşkilatlanmaya uygun olarak, "Türkiye Denizcilik işletmeleri" ifadesinin getirilmesi Ue Uyguludur.

Üçüncü fıkradaki değişiklikle Ue de, maddenin fıkrasında belirtilen teşekküller dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen liman, rıhtım ve iskelelerden denizyolu Ue yapılan ithalattan alınan ulaştırma altyapıları resmi Ue havayolu, karayolu ve demiryolu Ue taşınmak suretiyle Türkiye'ye ithal edilen mallar üzerinden alınacak ulaştırma altyapıları resminin tamamının Hazineye irat kaydedileceği öngörülmüştür.

Ulaştırma altyapıları resminin havayolu, karayolu ve demiryolu Ue yapılan ithalata da yaygınlaştırılmasını öngören bu değişiklik Ue bir yandan ithalatta arzu edilmeyen nakliye sapmalarının önlenmesi, diğer yandan iskele, Uman ve rıhtımlar Ue hava meydanlarında, demiryollarında

ve karayollarında meydana gelen yıpranmaların onarımı ve bunların modernizasyonu için yeni kaynakların sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 3. — Bilindiği gibi, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Fonları, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Kanununun uygulamasında sermaye şirketi olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Fonlarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları Kurumlar Vergisi Kanununun 8/12 nci maddesi de vergiden istisna edilmiş bulunmaktadır. Ancak, kurumlar vergisinden istisna edden bu kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanununun 94/8 inci maddesine göre tevkifat yapılması gerekmektedir. Şu kadar ki, 88/13644 sayılı Bakanlar Kurulunun kararıyla bu kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat nispeti "O" sıfır olarak belirlendiğinden, söz konusu kazançlar üzerinden tevkifat yapılmamaktadır.

Sermaye piyasasının gelişmesi ve yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesini sağlamak amacıyla, Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesine eklenen bu fıkra hükmü de Türkiye'de münhasıran portföy işleten dar mükellef yatırım fonları, Kurumlar Vergisi Kanunu ve Gelir Vergisi Kanunu uygulaması açısından 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Fonları addolunmaktadır.

Buna göre, Türkiye'de münhasıran portföy işleten dar mükellef yatırım fonları da vergi kamudan bakımından tam mükellef yatırım fonlarının tabi olduğu esaslara tabi tutulacak ve bu kurumların portföy işletmeciliğinden doğan kazançtan kurumlar vergisinden istisna edecektir. Ancak, bu kazançlar üzerinden tam mükellef yatırım fonlarının aynı mahiyetteki kazançlarının vergüendirilmesine paralel olarak, gerektiğinde Bakanlar Kurulu Kararıyla göre tevkifata tabi tutulabilecektir.

MADDE 4. — Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine eklenen hükümle menkul kıymetler yatırım ortaklıklarından da menkul kıymetler yatırım fonlarının istisna kapsamına giren portföy işletmeciliği kazançlarından Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre tevkifat yapılabileceği konusuna açıldıkça kazandırılmaktadır. Öte yandan bu kurumlara yapılacak ödemelerden andan kanunlara göre tevkif edden vergilerin sadece Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 8 numaralı bendine göre yapdan tevkifata mahsus edd-mesi öngörülmektedir. Dolayısıyla mahsup eddemeyen söz konusu vergiler mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup eddemeyeceği gibi iade de edilmeyecektir. Başka bir ifade de menkul kıymetler yatırım ortaklıkları ve menkul kıymetler yatırım fonlarına yapdan ödemelerden tevkif edden söz konusu vergiler ndiaî vergi olacaktır.

MADDE 5. — Her türlü alkollü içkiler, tütün ve tütün mamullerinin dan ve reklamlarına ait giderlerin % 50'sinin kurumlar vergisi matrahından indirilmeyeceği öngörülmektedir. Çeşitli basın ve yayın organları, duvar ve el dam, ışıdı ve ışsız levha v.b. de yapdan içki ve sigaraya ait dan ve reklam giderlerinin yansı kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak indirilmeyecektir. Böylece içki ve sigara reklamlarının azalması, bunun da sağlığa zararlı içki ve sigara tüketimini düşürmesi beklenmektedir.

Bakanlar Kurulu gelişen şartlara göre bu oranı sıfıra indirebilecek veya % 100'e kadar artırbilecektir.

MADDE 6. — Edindiği üzere, Kurumlar Vergisi Kanununun 21 inci maddesi uyarınca, kurumlar vergisi beyannamesi kurumun bağlı olduğu, bir başka ifadeyle kanuni veya iş merkezinin bulunduğu vergi dairesine verilmektedir.

Tasarının söz konusu maddesi de Maliye ve Gümrük Bakanlığına, kurumun, kanuni veya iş merkezi de bağlı kalınmaksızın, bağlı olacağı vergi dairesine belirleme yetkisi tanınmaktadır.

Böylece, bedi alanlarda faaliyet gösteren kurumların aynı vergi dairelerinde toplanması sağlanacak ve ihtisaslaşmanın avantajlarından yararlanılmış olacaktır. Yapdan değışddc aynca, Maliye ve Gümrük Bakanlığına, kurumlara faaliyetlerinin yoğunlaştığı yerlerdeki vergi dairelerine

bağlanmaları böylece kurumların faaliyetlerinin vergi daireleri tarafından yakından takip edilebilmesi de yetki tanınmaktadır.

MADDE 7. — Her türlü alkollü içkiler, tütün ve tütün mamullerinin ilan ve reklam giderlerinin % 50'sinin gelir vergisi matrahının tespitinde gider olarak indirilemeyecektir. Böylece çeşitli basın ve yayın organları, duvar ve el ilanı, ışıklı ve ışısız levha v.b. ile yapılan içki ve sigaraya ait ilan ve reklam giderlerinin sadece yansı gelir vergisi matrahının tespitinde gider olarak indirilebilecektir. Bu durumun, içki ve sigara reklamlarının azalmasına ve bunun sonucu olarak sağlığa zararlı içki ve sigara tüketiminin düşmesine yol açacağı beklenmektedir.

Bakanlar Kurulu, gelişen şartlara göre bu oranı sifıra kadar indirebilecek veya % 100'e kadar artırabilecektir.

MADDE 8. — Bilindiği gibi, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıkları, menkul kıymet portföyü işletmek üzere kurulan anonim ortaklıklardır. Aynı Kanun hükümleri uyarınca halktan katılma belgeleri karşılığı toplanacak paralarla, belge sahipleri hesabına, riskin dağıtılması esaslarına göre menkul kıymet portföyü işletme amacıyla kurulan mal varlığına "Menkul Kıymet Yatırım Fonu" adı verilmektedir. Bakanlar dışında hiçbir kişi ve kuruluş veya malvarlığı tarafından "Menkul Kıymet Yatırım Fonu" kurulmamaktadır.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Fonları, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Kanununun uygulanmasında sermaye şirketi olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymetler Yatırım Fonlarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançtan Kurumlar Vergisi Kanununun 8/12'nci maddesi ile vergiden istisna edilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 9 numaralı bendine göre, ödenen tahvil faizleri üzerinden tam mükellef kurumlar da dahil olmak üzere vergi tevkifatı yapılmaktadır. Ancak, mevcut yasal düzenlemeye göre, Menkul Kıymetler Yatırım Fonlarına yapılan ödemelerden tevkifat yapılmamaktadır. Menkul kıymetleri doğrudan alan kişilere yapılan ödemelerden tevkifat yapılırken, Menkul Kıymet Yatırım Fonlarına yapılan ödemelerden tevkifat yapılması, bu Fonlar ile doğrudan menkul kıymet alan kişi ve kurumlar arasında farklılık yaratmaktadır.

Bu nedenle, bu konuda ortaya çıkan olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla Menkul Kıymetler Yatırım Fonlarına yapılan irat niteliğindeki ödemeler üzerinden de tevkifat yapılması esası getirilmektedir.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının mevcut 10 ve 11 numaralı bentlerine eklenen parantez içi hükümlere göre, gerçek kişilerin yanında tam mükellef kurumlara ödenen mevduat faizleri ile faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları, kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr payları ve özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr paylarından da gelir vergisi tevkifatı yapılması esası getirilmektedir.

Bu suretle, tam mükellef kurumlara yapılan ödemelerden de tevkifat yapılacaktır. Ancak, tam mükellef kurumlara ödenen iratlar üzerinden tevkifat edilen bu vergiler öncelikle bu kurumların geçici vergilerine mahsup edilecek; mahsup edilmeyen bir tutar kalması halinde bu tutar ödeyecekleri kurumlar vergisinden mahsup edilecektir.

MADDE 9. — Tasarının bu maddesi ile katma değer vergisi uygulamasının tam olarak işlerlik kazanması ve Gelir idaresinin modernizasyonunun sağlanması için başlatılan çalışmaların tamamlanmasına imkân tanınmak bakımından Katma Değer Vergisi Kanununun Geçici 5 inci maddesi ile kurulmuş olunan Fon'un uygulanma süresinin 6 yıldan 10 yıla çıkarılması öngörülmektedir.

MADDE 10. — Tasarının bu maddesi ile getirilen düzenleme, rafineri şirketlerinde akaryakıt tüketim vergisi matrahının belirlenmesinde tereddütleri ortadan kaldırmaya yöneliktir. Rafineri şirketlerinde akaryakıt tüketim vergisinin matrahının, rafineri şirketlerince satışı yapılan ve akaryakıt tüketim vergisinin konusuna giren petrol ürünlerinin gümrüklü rafineri satış fiyatları olduğu belirtilmektedir. Rafineri şirketleri, kendi tüketimleri için kullandıktan akaryakıt emsal satış bedelini de vergisinin matrahına dahil edeceklerdir.

MADDE 11. — Bu maddenin birinci fıkrası ile akaryakıt satışında Toplu Konut Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu için yapılan kesintilerin kaldırılması dolayısıyla söz konusu fonların gelirlerinde meydana gelen kayıpların karşılanması bakımından, verginin nispeti yeniden belirlenmekte, sosyal ve ekonomik mülahazalar dolayısıyla ürünler itibariyle farklı nispetleri tespit edilmektedir.

İkinci fıkrada ise, ürünler itibariyle ayrı ayrı veya topluca olmak üzere, verginin nispetlerini 15 puana kadar artırma veya indirme konusunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Böylece, değişik petrol ürünlerinin farklı vergi yükleri ile piyasaya sürülmesi imkân dahiline girmektedir.

MADDE 12. — Akaryakıt tüketim vergisinin ödenmesini güvence altına almak amacıyla petrol ürünü ithalatçıları için, gerektiğinde, banka teminat mektubu alınabilmesi imkânı getirilmektedir. Ham petrol ithalinde ise, akaryakıt tüketim vergisinin ödenmesinden, ithalatı gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişilerin birlikte, rafine işlemini yapan rafineri şirketi müteselsilen sorumlu tutulmaktadır.

MADDE 13. — Bu madde ile vergi nispetindeki artış, Toplu Konut Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu arasında paylaştırılmak suretiyle akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının dağılımı yeniden düzenlenmektedir. Düzenlemeye göre, akaryakıt tüketim vergisi hâsılatından daha önce pay almakta olan yerlerin gelirlerinde herhangi bir azalma olmamasına özen gösterilmiştir.

Maddenin son fıkrasında, akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının, hâsılattan pay alan muhtelif yerler arasında değişik nispetlere göre yemden belirlenmesi konusunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

MADDE 14. — Bu madde ile akaryakıt fiyatlarının tespiti hususunda Hükümete yetki veren ve akaryakıt fiyatlarının tespitinde oluşan farkların Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu hesabına alınması konusundaki 79 sayılı Kanunun 5 inci maddesi değiştirilerek hampetrol ve petrol ürünlerinin fiyatlarının serbestçe oluşumuna imkân verilmiştir. Ancak, gerektiğinde, uluslararası piyasalardaki gelişmeler göz önünde bulundurularak hampetrol ve petrol ürünlerinin alım, satım ve dağıtımı ile ilgili esasların tespiti hususunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır.

MADDE 15. — Bu Kanunla akaryakıt tüketim vergisi hâsılatından pay alan ilgili kuruluşlar ile fonlara ödemelerin Maliye ve Gümrük Bakanlığına doğrudan yapılması düzenlenmiş olduğundan, petrol ürünlerinin satışından kesinti yapılması hakkında hükümler içeren 2.3.1984 tarih ve 2985 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi; 7.11.1985 tarih ve 3238 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi ile 13 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası; 29.5.1986 tarih ve 3294 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ile 3074 sayılı Kanuna, 3418 sayılı Kanunun 40 inci maddesiyle eklenen geçici 1 inci madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE — Bu madde ile kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye'ye gelmiş olup da fiilî ithalatı henüz gerçekleşmemiş malların, ulaştırma altyapıdan resminin yeni hükümlere göre alınacağı belirtilmek suretiyle doğabdeek tereddütlere açıldık getirilmiştir.

MADDE 16. — Yürürlük maddesidir.

MADDE 17. — Yürütme maddesidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/563

Karar No.: 81

29. 5. 1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca 2.5.1989 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 3.5.1989 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "827 sayılı Rıhtım Resmi Kanununun, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun, 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun, 79 sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler ihdasına Dair Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması, 3074, 2985, 3238 ve 3294 sayılı Kanunların Bazı Maddelerinin Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 25.5.1989 tarihli 76 ncı birleşiminde Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmasıyla görüşüldü.

Tasan de; 827 sayılı "Rıhtım Resmi Kanunu" nda yapdan değişikliklerle; eskiden sadece denizyolu de yapdan ithalattan alınan nhtım resminin havayolu, karayolu ve demiryolu de yapılan ithalattan da alınması öngörülmekte ve bu nedenle "Rıhtım Resmi Kanunu" nün adı "Ulaştırma Altyapıları Resmi Kanunu" olarak değişmektedir. Bu resmin yaygınlaştırılması sonunda, elde edilecek yeni kaynak de hava meydanlarında, demiryollarında ve karayollarında meydana gelen yıpranmaların onarımı ve modernizasyonları sağlanacaktır. Diğer yandan deniz taşımacılığında yoğunlaşmış olan vergi nisbeti de düşürülmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanununda yapdan değişikliklerde; 1567 sayılı Kanuna göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle Türkiye'de münhasıran portföy işletmeciliği faaliyetinde bulunan dar mükellefiyete tabi yatırım fonları menkul kıymetler yatırım fonları addolunmakta ve bu surette darmükellef yatırım fonları de tam mükellef yatırım fonları arasında eşitlik sağlanmaktadır. Ayrıca alkol ve alkollü içkiler de tütün ve tütün mamullerine diskin iları ve reklam giderlerinin yarısının, Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilemeyeceği hükmü getirilmiştir. Diğer yandan mükelleflerin bağlı olduktan vergi dairelerinin tespitinin Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından yapılması de mükelleflere kolaylık sağlanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanununda yapdan değişikliklere paralel olarak Gelir Vergisi Kanununda yapdan değişiklikle de; safi ticari kazancın tespitinde alkol ve alkollü içkiler de tütün ve tütün mamullerine diskin dan ve reklam giderlerinin yansın gider olarak kabul edilebileceği hükmü getirilmiştir.

Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 5 inci maddesi de kurulmuş olan Fonun uygulama süresi 6 yıldan 10 yda çıkanlmıştır.

Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununda yapdan değişikclüderle; akaryakıt üzerinden alınan vergi ve fonlarla ilgili işlemler azaltılmış ve basitleştirilmiş. Bazı fonlar kaldırılmakta, ancak, kaldırılan fonlar dahil, Akaryakıt Tüketim Vergisinden pay alan kuruluş ve fonların gelirlerinde azalma olmaması için Akaryakıt Tüketim Vergisi nispeti yükseltdmektedir.

79 sayılı Mülî Korunma Suçlarının Affına, Mdlî Korunma Teşkdar, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler ihdasına Dair Kanunda yapdan değişiklikle de hampetrol ve petrol ürünleri fiyatlarının serbestçe oluşumuna imkân verilmiştir. Ancak, bu ürünlerin alım, satım ve dağıtımı de ilgili esasların tespiti hususunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Yukarıdaki gerekçe doğrultusunda hazırlanan tasarının tümü Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının çerçeve 1 ve 2 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve 3 üncü madde ile, 3.6.1949 Tarih ve 5422 saydı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesine eklenen fıkranın başına "20.2.1930 Tarih ve" ibaresi eklenmiş ve çerçeve 3 üncü madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

3.6.1949 Tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ve "gelirleri sadece gayrimenkul sermaye iradından oluşan ve söz konusu gayrimenkul sermaye irattan üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre vergi tevkifatı tabi tutulan kooperatiflerin vergi tevkifatı yapılmış bu gayrimenkul sermaye iratlarını beyan etmemeleri esasını düzenleyen *bir hüküm*" yeni çerçeve 6 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 6 ve 7 nci maddeleri 7 ve 8 maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve 8 inci madde Ue 31.12.1960 Tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 6 nci bendine kooperatiflere ait gayrimenkullerin kiralanması karşılığında kooperatiflere yapılacak kira ödemelerinden tevkifat yapılmasını sağlayan bir (c) alt bendi eklenmiş ve çerçeve 8 inci madde 9 uncu madde olarak yapılan bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici maddesi geçici 1 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlüğe ilişkin 16 nci maddenin (a) bendinde yer alan "3, 5 ve 7 nci maddeleri", ibaresindeki 7 rakamı, tasarıya 6 nci madde olarak yeni bir maddenin eklenmesi nedeniyle, 8 olarak düzeltilmiş, (b) bendinde yer alan "10, 11 ve 12 nci maddeleri", ibaresi de "11, 12 ve 13 üncü maddeleri", olarak değiştirilmiş ve 17 nci madde olarak yapılan bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Yürütmeye ilişkin 17 nci madde 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı kanun tekniğine uygunluk açısından "827 sayılı Rihtim Vergisi Kanunu, 5422 saydı Kurumlar Vergisi Kanunu, 193 saydı Gelir Vergisi Kanunu, 3065 saydı Katma Değer Vergisi Kanunu, 3074 saydı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu ve 79 saydı Mdlî Korunma Suçlarının Affına, Mdlî Korunma Teşkdât, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Baza Hükümler İhdasına Dair Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması ile 7.11.1984 Tarihli ve 3074 saydı, 2.3.1984 Tarihli ve 2985 saydı, 7.11.1985 Tarihli ve 3238 saydı ve 29.5.1986 Tarihli ve 3294 saydı Kanunların Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı" şeklinde düzeltilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı de arz olunur.

Başkan

Sözcü

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METN

827 SAYILI RIHTIM RESMÎ KANUNUNUN, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNUN, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN, 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNUN, 3074 SAYILI AKARYAKIT TÜKETİM VERGİSİ KANUNUNUN, 79 SAYILI MİLLÎ KORUNMA SUÇLARININ AFFINA, MİLLÎ KORUNMA TEŞKİLAT, SERMAYE VE FON HESAPLARININ TASFİYESİNE VE BAZI HÜKÜMLER İHDASINA DAİR KANUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI, 3074, 2985, 3238 ve 3294 SAYILI KANUNLARIN BAZI MADDELERİNİN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1-9. - Diğer Vergi Kanunları de dğdidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM 3074 Sayılı Akaryakıt

Tüketim Vergisi Kanununda Yapılan Değişiklikler

MADDE 10. — 7.11.1984 tarihli ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Rafineri şirketleri için verginin matrahı, kendi tüketimleri için kullandıktan da dahil olmak üzere, verginin konusuna giren petrol ürünlerinin gümrüklü rafineri satış fiyatıdır."

MADDE 11. — 7.11.1984 tarihli ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "Nispet:

MADDE 4. — Verginin nispeti;

- a) Süper ve normal benzin ile gazyağı ve motorin için % 70,
- b) Kalorifer yakıtı ve fuel - oil çeşitleri ile likit petrol gazı için % 40'tir.

Bakanlar Kurulu, bu nispetleri, verginin konusuna giren ürünler itibarıyla ayn ayn veya topluca, 15 puan kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir."

MADDE 12. — 7.11.1984 tarihli ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer madde eklenmiştir.

"MÜKERRER MADDE 5. — Akaryakıt tüketim vergisine tabi petrol ürünlerini ithal eden gerçek veya tüzel kişiler, ileride ödeyecekleri akaryakıt tüketim vergisi için, gerektiğinde, esasları ve ürünler itibarıyla tutarları Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek banka teminat mektubunu ilgili gümrük idaresine vermedikleri sürece gümrükleme yapılmaz. Bu şekilde verilecek teminat mektubunun tutan, ithal edilen ürünün gümrüklü değerinin bir katından fazla olamaz.

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından ithal edilen hampetrolün Türkiye'deki rafinerilere fason olarak rafine ettirilmesi sonucu elde edilen petrol ürünlerinin satışı dolayısıyla doğacak akaryakıt tüketim vergisinin ödenmesinden, hampetrol ithalini gerçekleştirenlerle birlikte, ilgili rafineri şirketi müteselsilen sorumludur.

MADDE 13. — 7.11.1984 tarihli ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Vergi Tahsilatının Dağılımı:

MADDE 6. — Vergi dairelerine yatırdan akaryakıt tüketim vergisi hâsılatı aşağıdaki nispetlere göre ayrılarak, tahsil edildiği ayı takip eden bir ay içinde, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde ilgili hesaplara yatırılır.

a) Toplu Konut Fonuna	% 20
b) Kamu Ortaklığı Fonuna	% 22
c) Belediyeler Fonuna	% 1,20
d) Belediyeler	% 1,20
e) Karayolları Genel Müdürlüğüne	% 3
f) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne	% 3
g) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne	% 0,50
h) Türk Sporunu Teşvik Fonuna	% 0,20
ı) Savunma Sanayii Destekleme Fonuna	% 10
i) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonuna	% 2
j) Vakıflar Genel Müdürlüğü	% 0,50
k) Maliye ve Gümrük Bakanlığı Merkez Saymanlığındaki Hesaba	% 13

Akaryakıt tüketim vergisi hâsılatından belediyelere ayrılan payın tahsisi, esasların Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelik

hükümleri çerçevesinde yapılır. Karayolları Genel Müdürlüğü ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü payı altyapı hizmetlerinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü payı ise, gençlere ve çocuklara hitabeden spor tesislerinin kurulmasında kullanılır.

Bakanlar Kurulu akaryakıt tüketim vergisi hâsılatının dağılımını, yukarıda belirtilen yerler arasında, değişik nispetlere göre yeniden belirlemeye yetkilidir."

ALTINCI BÖLÜM

79 Sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunda Yapılan Değişiklik

MADDE 14. — 10.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir'.

'MADDE 5. — a) İthalatçılar, rafinen ve dağıtım şirketleri ile akaryakıt bayileri, hampetrol ve petrol ürünlerinin fiyatlarını tespit etmekte serbesttirler.

b) Bakanlar Kurulu, uluslararası piyasalardaki gelişmeleri de dikkate alarak gerektiğinde, ham petrolün ve petrol ürünlerinin alım, satım ve dağıtım ile ilgili esasları belirlemeye yetkilidir.

c) Akaryakıt fiyatlarında istikrarın sağlanması amacı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı emrinde T.C. Ziraat Bankasında "Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu" teşkil edilmiştir.

Bu Fona yatırılacak paralarla buradan yapılacak ödemelerin şekli ve esasları Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Kaldırılan Kanun Hükümleri

MADDE 15. — a) 2.3.1984 tarih ve 2985 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi;

b) 7.11.1985 tarih ve 3238 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi ile 13 üncü maddesinin 3 numaralı fıkrası;

c) 29.5.1986 tarih ve 3294 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi;

d) 7.11.1984 tarih ve 3074 sayılı Kanunun, 3418 sayılı Kanunun 40 maddesi ile eklenen Geçici 1 inci maddesi

Yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, 1615 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre henüz fiilî ithali yapılmamış eşyaların ulaştırma altyapıları resmi yeni hükümlere göre alınır.

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanunun;

a) 3, 5 ve 7 maddeleri, 1.1.1989 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 10, 11 ve 12 nci maddeleri, yayımını takip eden aybaşında,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

T. Özal

Başbakan

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

827 SAYILI RIHTIM RESMÎ KANUNU, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU, 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, 3074 SAYILI AKARYAKIT TÜKETİM VERGİSİ KANUNU VE 79 SAYILI MİLLÎ KORUNMA SUÇLARININ AFFINA, MİLLÎ KORUNMA TEŞKİLAT, SERMAYE VE FON HESAPLARININ TASFİYESİNE VE BAZI HÜKÜMLER İHDASINA DAİR KANUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE 7.11.1984 TARİHLİ VE 3074 SAYILI, 2.3.1984 TARİHLİ VE 2985 SAYILI, 7.11.1985 TARİHLİ VE 3238 SAYILI VE 29.5.1986 TARİHLİ VE 3294 SAYILI KANUNLARIN BAZI MADDELERİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1-10 Diğer Vergi Kanunları üe ilgilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM 3074 Sayılı Akaryakıt

Tüketim Vergisi Kanununda Yapılan Değişiklikler

MADDE 11. — Tasarının 10 uncu maddesi 11 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 11 inci maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 12 nci maddesi 13 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 13 üncü maddesi 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir,

ALTINCI BÖLÜM

79 Sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Milli Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler ihdasına Dair Kanununda Yapılan Değişiklik

MADDE 15. — Tasarının 14 üncü maddesi 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Kaldırılan Kanun Hükümleri

MADDE 16. — Tasarının 15 inci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici Maddesi Geçici I inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 17. — Bu Kanunun;

- a) 3, 5 ve 8 inci maddeleri, 1.1.1989 tarihinde geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- b) 11, 12 ve 13 üncü maddeleri, yayımını takip eden aybaşında,
- c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18. — Tasarının 17 nci maddesi 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.